

اعتیاد به سیگار و مواد مخدر

و شرایط فعلی جامعه ی ایرانی

*نیکوتین ماده ی موثر در سیگار باوجود اینکه از زمره ی مواد غیر ممنوع می باشد، موجب وابستگی (اعتیاد) می شود و واجد علائم ترک است و نسبت به اثرات روانگردان آن تحمل ایجاد می شود.
*در نوجوانان و جوانان، سیگار کشیدن با همانند سازی با تصویر والد و کسب عزت نفس (و اعتماد به نفس) و تثبیت تصویر همانند سازی شده مرتبط است.

*روانکاوان البته سیگار را به تعارضات ناشی از تثبیت در مرحله ی دهانی Oral رشد روانی جنسی (یعنی وابستگی های دهانی) ارتباط می دهند. اگر بخواهم مهمترین تجربه ی حرفه ای ام را در مورد سیگاری ها به شما منتقل کنم، خواهم گفت: «سیگاری ها احساس تنها یی بیشتری می کنند.»

*دکتر شهاب الدین صدر رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس در یک مصاحبه گفته است که در مقابل یک توطئه قرار گرفته ایم. او چنین توضیح می دهد که یکی از شگردهای قدرت های جهانی در مقابل کشورهایی که در مقابل هژمونی آنان مقاومت می کنند، تو سعه و گسترش مواد مخدر است. ایشان معتقد است: «کاهش قیمت، دسترسی آسان و فرهنگ سازی برای استفاده از مواد مخدر، از جمله ی طراحی های دشمنان علیه انقلاب و جوانان است.»

*اگر آن جزء فرافکنانه projective این بیانات یعنی مقصر جلوه دادن بیمورد و خطا آلود جهان خارج از مرزها در این اظهارات را نا دیده بگیریم، این جملات آینه ی تمام نمایی از شرایط کنونی جامعه ی ایرانی در مورد مسئله ی اعتیاد است و فاجعه ای غیر قابل انکار را باز نمایی می کند:

1- دسترسی آسان جوانان از نظر مالی و فیزیکی و کاهش قیمت (فیزیکی بدین معنی است که بسیاری از جوانان، ماده ی مورد مصرف را ممکن است از بزرگترها، مثلاً "پدر، مادر، عمو و... کش برونند).

2- فرهنگ سوء مصرف: اگر به خرده فرهنگ های جدید ایرانی با دقت سری بزنید، اصطلاحاتی مانند "فاز نمی ده"، "حال می ده"، "بزن تورگ" که بیشتر وطنی هستند، گستردگی این فرهنگ را نشان می دهند!

3- شرایط نا امید کننده ی اجتماعی و بسته بودن راه برونریزی سالم هیجانانگیز و تفریحات مفید، فقط راه سوء مصرف را باز گذاشته است. اگر در واکنش به نا کامی های اجتماعی، راه اصلاح و دور نمایی امید آفرین از آینده باز نباشد، مثلث خشونت، افسردگی و اعتیاد، غیر قابل اجتناب می شود.

*اعتیاد در حال حاضر به طبقه ی متوسط هم بشدت سرایت کرده است. عموماً گفته می شود که فقر و بیکاری در اتیولوژی اعتیاد مهم هستند. اما در ایران کنونی، مسئله پیچیده تر است. فقیرها برای ساختن زندگی ای کاملاً ابتدایی جان می کنند، اما آن را هم بدست نمی آورند و نا کامی ایجاد شده فقط با خیال پردازی ها و توهمات تسهیل گردیده با مواد مخدر، از لحاظ ذهنی و روانی خنثی می شود.

از طرف دیگر، طبقات مرفه (و گاهی متوسط) برای کسب سطحی از زندگی بسیار مرفه و سطح بالا، حتی فعالیت فیزیکی چندانی هم ندارند و وقت آزاد و پول مازاد خیلی زیادی دارند و امکان تفریح و انتخاب روش زندگی Life style بصورت آزادانه و آنگونه که خود می خواهند، فراهم نیست و فقط راه سوء مصرف مواد و غیره باز است. می بینیم که ناعدالتی گسترده اجتماعی، از بالا و پائین به یک نقطه می رسد: گسترش بی سابقه اعتیاد.

آیا اگر جامعه به حد کافی مدرن بشود، آن تاجر، یا بازرگان، یا بازاری سرمایه دار یا حتی خرده فروش می تواند خانمی را با کمترین حقوق ماهیانه بر سر کار بگمارد و خودش وقت بی انتهایی برای تفریح داشته باشد که آن اوقات را فقط به دو بخش تقسیم نماید: الف- مصرف و ماده بازی، ب- خواب

*بسیاری از علائق اجتماعی، سیاسی و آرمانهای جوانان و میانسالان جامعه ی ایران به انسدادهای جدی بر می خورد. انرژی انباشته شده در جریان چنین سرکوبی که می توانست در قالب لیبیدو و Libido در مسیرهای لازم سازندگی و نشاط تخلیه شود، تغییر مسیر می دهد. اگر بخواهیم روانکاوانه به اعتیاد نگاه کنیم، اعتیاد یعنی تغییر مسیر لیبیدو و یعنی انرژی ناشی از غریزه ی زندگی به انرژی تاناتو Thanatho یعنی غریزه مرگ. و این گسترش بی سابقه ی اعتیاد را در جامعه ی ما از جهت دیگری توصیف می کند.

می دانیم که فروید برای اولین بار غریزه زندگی را در بطن غریزه ی مرگ جسته است. بدین معنی که فروید در ابتدا به اصل کاهش هیجان فخر اعتقاد داشت. اصلی که بر مبنای آن ارگانسیم زنده همیشه در صدد کاهش تنش های خود به کمترین حد ممکن بود. تعمیم کاهش هیجان باندازه ای که هیچ تنشی برای ارگانسیم باقی نماند، غریزه ی دیگری را بنام غریزه ی مرگ بوجود آورد. هدف اولیه ی تمام مصرف کنندگان مواد مخدر هم کاهش تنش است، اما با هر مصرف آنان را بیشتر به طرف مرگ می راند. اجازه بدهید این قسمت را با نام مرگ به پایان نرسانیم. واقعیت های مشاهده شده در طبقه ی متوسط جامعه ی ایرانی در سال ها و ماه های اخیر نشان می دهد که این طبقه در اهداف و روش زندگی خود بیشتر از انرژی غریزه ی زندگی مایه می گیرد.

پایان